

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

مشخصات طرح

دوره یازدهم - سال چهارم

شماره ثبت:

۹۷۰

نوع گزارش:

- طرح و لایحه
- نظارتی
- راهبردی

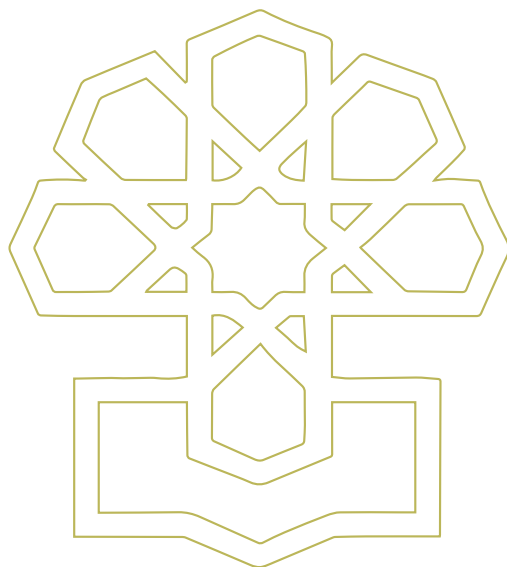
دفتر مطالعات اجتماعی
(گروه تعاون، مشارکت‌های
مردمی و سرمایه اجتماعی)

شماره مسلسل:

۲۱۰۲۰۱۸۱

تاریخ انتشار:

۱۴۰۳/۸/۱۵

اظهار نظر کارشناسی درباره: «لایحه الحاق یک تبصره به بند «ب» ماده (۳۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) به شماره ثبت ۹۷۰»

معصومه ندیری

چکیده

ماده (۳۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) با وجود مزایای بسیار موجب شده است برخی پرداخت‌های «حمایتی» وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی براساس بندهای «ج» و «د» ماده (۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی عملاً غیرممکن شود. این حمایت‌ها به حسابرسی تعاونی‌های کوچک مقیاس، کم‌درآمد و مرتبط با دهک‌های پایین جامعه منوط شده است. از آنجاکه هزینه‌های حسابرسی رسمی کشور بسیار بیشتر از پرداخت‌های مذکور است، لذا لایحه پیشنهادی در قالب الحاق یک تبصره به بند «ب» ماده (۳۱) قانون الحاق، خواهان پذیرش حسابرسی توسط حساب‌رسان خود تعاونی با نظارت وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی شده است، البته تعاونی‌هایی که مشمول موضوع ماده (۲۷۲) اصلاحی قانون مالیات مستقیم مصوب ۱۳۹۴ نباشند و از سوی دیگر کمک دریافتی آنان تا سقف نصاب معاملات کوچک باشد. این لایحه در راستای اهداف اولیه قانون است و به تعاونی‌های مرتبط با اقشار کم‌درآمد جامعه، زنان، معلولان و تعاونی‌های مرتبط با سه دهک پایین جامعه در رفع مشکل هزینه‌های گزاف حسابرسی کمک قابل توجهی می‌کند و فرصت حمایتی خوبی برای بقا و ادامه حیات به آنان می‌دهد. مضافاً اینکه وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی را در انجام وظایف محوله‌اش مطابق بندهای «ج» و «د» ماده (۹) قانون سیاست‌های اجرایی اصل (۴۴) قانون اساسی یاری می‌کند. از این رو، لایحه موصوف مثبت ارزیابی شده و تصویب آن با افزودن برخی عبارات در فراز پایانی آن توصیه می‌شود.

محمد بزرگ خسروی، امیرحسین بامتی طوسی و شهاب‌الدین فولادی (دفتر مطالعات عمومی) (اظهارنظر کننده)؛ محمدتقی ضرغام افشار، محمدرضا مالک، هادی افراسیابی (ناظران علمی)؛ زهره عطاردی (ویراستار ادبی)؛ محمد دهقانی شهرابی (صفحه آرا).

قانون باید راهگشا و تسهیل‌گر امور اجرایی و اداره کشور باشد. برخی از قوانینی که ناظر به مسائلی با مقیاس بزرگ نوشته می‌شوند، ضمن موفقیت در رفع آن مسئله، ممکن است برای برخی از اجزای آن موضوع ایجاد مشکلاتی کنند. به‌عنوان مثال تفاوت در مقیاس، داشتن ویژگی‌های خاص یا حاکم بودن شرایط محلی متفاوت بر اجزای جامعه هدف آن قانون، می‌تواند در مسیر اجراء مشکلاتی را به‌وجود آورد. دیدن موقعیت این امور و لحاظ کردن اقتضائات آنها به بهبود اجرای قانون و ارتقای میدان اثر آن کمک خواهد کرد. ماده (۳۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و بندهای مرتبط با آن یکی از این موارد هستند که ضمن فراهم کردن بستر مناسب به‌منظور ایجاد شفافیت مالی در دستگاه‌های اجرایی، برای برخی تعاونی‌های کوچک مقیاس مشکلاتی را فراهم کرده و به همین علت بخشی از انجام وظایف وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و وزارت جهاد کشاورزی دچار مشکل شده است. ماده (۳۱) «قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)» مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ با هدف بهبود «قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت» مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ نوشته شده و هدف قانونگذار ایجاد شفافیت مالی بیشتر در کمک‌های بلاعوض دولت به دریافت‌کنندگان بوده است. معمولاً در این شرایط ارقام بزرگ مسئله‌ساز هستند و عمدتاً قوانین با در نظر گرفتن آنها نگاشته می‌شوند. در بند «ب» ماده (۳۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) تصریح شده است که برای دریافت هرگونه کمک دریافتی بلاعوض از دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶، باید حسابرسی‌های قانونی انجام گیرد.^۱ لایحه پیشنهادی که مقرر است در صورت تصویب به بند «ب» ماده (۳۱) قانون موصوف الحاق شود، به‌شرح زیر است:

تبصره: «در خصوص شرکت‌های تعاونی و اتحادیه‌های تعاونی رسیدگی به گردش عملیات مالی (دریافت‌ها و پرداخت‌ها) و حساب سالیانه آنها و انطباق هزینه‌های انجام شده توسط کمک‌گیرنده با اهداف اعلام شده توسط دستگاه اجرایی پرداخت‌کننده کمک تا زمانی که شرکت‌ها و اتحادیه‌های مزبور در فهرست اشخاص مشمول ارائه صورت‌های مالی حسابرسی شده موضوع ماده (۲۷۲) اصلاحی قانون مالیات مستقیم مصوب ۱۳۹۴ نباشند و کمک دریافتی تا سقف نصاب معاملات کوچک باشد، توسط بازرسی قانونی تعاونی با تأیید وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی انجام می‌شود.»

۱-۱. مسئله اصلی

لایحه پیشنهادی با هدف حل این دو مسئله تقدیم مجلس شورای اسلامی شده است. مسئله اول: وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی از انجام برخی تکالیف قانونی خود که موضوع بندهای «ج» و «د» ماده (۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی در قبال تعاونی‌های مرتبط با سه دهک پایینی جامعه (تعاونی‌های زنان، معلولان و تعاونی‌های فراگیر ملی) است به‌واسطه ماده (۳۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) باز مانده است. به این سبب که هزینه‌های حسابرسی رسمی الزام شده در متن قانون مذکور، بیش از حمایت‌های مالی است که وزارتخانه مذکور به این‌گونه تعاونی‌ها اختصاص می‌دهد. مسئله دوم: تعاونی‌های مذکور برای مشتری‌یابی و حضور در نمایشگاه‌ها برای ادامه حیات، گاهی به این‌مبالغ بسیار خرد وابسته هستند، در حالی که هزینه حسابرسی‌های رسمی مانعی جدی برای تحصیل حمایت‌های مذکور است. مسئله فوق در شرایطی است که کل مبلغ حمایتی یک‌ساله از سوی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در این خصوص به شرط دریافت بودجه، کمتر از ۱۰ میلیارد تومان و سهم هر یک از این تعاونی‌ها شاید به حدود ۱۰ تا ۱۵ میلیون تومان برسد.

۱. «ب» - دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری که در چارچوب وظایف خود مجاز به کمک به اشخاص حقیقی و حقوقی از محل اعتبارات قوانین بودجه سنواتی می‌باشند، موظفند با رعایت تخصیص اعتبار، نسبت به اخذ شماره ملی اشخاص حقیقی گیرنده و یا سهام‌داران و صاحبان سهم‌الشرکه و اعضای هیئت‌مدیره و بازرسی یا بازرسان قانونی اشخاص حقوقی گیرنده کمک و درج آن در بانک اطلاعاتی که توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور برای این منظور ایجاد می‌گردد، اقدام و سپس مبلغ کمک را پرداخت کنند. کمک از محل منابع و ردیف‌های در اختیار سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور نیز مشمول این حکم است. گردش عملیات مالی (دریافت‌ها و پرداخت‌ها) و حساب سالیانه اشخاص حقیقی کمک‌گیرنده و انطباق هزینه‌های انجام شده توسط کمک‌گیرنده با اهداف اعلام شده از سوی دستگاه اجرایی پرداخت‌کننده کمک باید توسط حسابرس و بازرسی قانونی کمک‌گیرنده رسیدگی شود و نتیجه رسیدگی توسط دستگاه اجرایی کمک‌کننده تا پایان شهریورماه سال بعد به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ارسال شود.

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی براساس قوانین مختلف، وظایف متفاوتی را در قبال تعاونی‌ها و اتحادیه‌های تعاونی برعهده دارد. لایحه مورد بحث عمدتاً آن بخش از وظایف وزارتخانه را تحت تأثیر قرار می‌دهد که مرتبط با کمک‌های بلاعوض بوده که موضوع بند «ج» و بند «د» ماده (۹) «قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی» هستند. یعنی تعاونی‌هایی با درآمد کم، مرتبط با گروه‌های خاص مانند زنان و تعاونی‌های مرتبط با اقشار کم‌درآمد مانند تعاونی‌های فراگیر ملی. اما این کمک‌ها چگونه، در چه قالبی و با چه حجمی انجام می‌شوند؟ این حمایت‌ها عمدتاً در قالب کمک‌های بلاعوض به منظور حضور در نمایشگاه‌ها و فروشگاه‌ها که برای مشتری‌یابی تعاونی‌ها بسیار حائز اهمیت هستند و با بودجه‌های محدود وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، صورت می‌پذیرد و ممکن است در نهایت تا مبلغ ۱۵ میلیون تومان و شاید در موارد بسیار نادر برای تعاونی‌های مرتبط با معلولان و توان‌خواهان، نزدیک به ۵۰ میلیون تومان^۱ باشد.

قانون جاری و فعلی چه مشکلی را ایجاد می‌کند؟

این قانون به صراحت خواسته است که بنگاه یا فرد دریافت‌کننده کمک ابتدا توسط حسابرس رسمی، حسابرسی قانونی شود. هزینه‌های حسابرسی رسمی از سوی جامعه حسابداران رسمی ایران برای تعاونی‌های موصوف ارقام قابل اعتنایی است که عملاً امکان تأمین آن برای آنان یا عملاً غیرممکن یا بسیار سخت است. این هزینه‌ها در مجموع شامل هرگونه وجهی است که بابت ارائه خدمات حسابرسی و طبق توافق یا قرارداد به شرکت حسابرسی یا به صورت مستقیم به حسابرس پرداخت می‌شود. این تعرفه حسابرسی ممکن است مطابق با کمیته و کیفیت کار، براساس ساعت کار حسابرس، هزینه‌های سربار، مهارت حسابرس و ... باشد و باید براساس استانداردها و مقررات مربوطه محاسبه شود. مجموع این هزینه‌ها طبق بررسی و استعلام کارشناسان مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی از مؤسسات مورد تأیید جامعه حسابرسان رسمی ایران بین ۳۷ میلیون تومان تا ۵۰ میلیون تومان برای یک تعاونی کوچک تا پایان بهار ۱۴۰۳ بوده است. هر قدر تعاونی بزرگ‌تر شود و گردش مالی بیشتری داشته باشد این ارقام رشد چشمگیرتری خواهند داشت. به حدی که برای یک اتحادیه تعاونی معمولی ممکن است به حدود ۱۰۰ میلیون تومان نیز برسد.

اولین مشکل ایجاد شده در فرایند مذکور این است که تعاونی‌های کوچک مقیاس زنان، برخی تعاونی‌های روستایی مناطق محروم و تعاونی‌های فراگیر ملی که با سه دهک پایین جامعه در ارتباط هستند عمدتاً توان مالی پرداخت این هزینه را ندارند. این در حالی است که ارقام اختصاص یافته بابت کمک بلاعوض به تعاونی‌های نام‌برده یک سوم تا یک پنجم هزینه‌های حسابرسی است. در خصوص اتحادیه‌های تعاونی یا تعاونی‌های فراگیر ملی که در ارتباط با سه دهک پایینی جامعه هستند، اگر فرضاً در بهترین حالت رقم دویست میلیون تومان قابل پرداخت باشد - که عمدتاً نیست - باید در حدود نیمی از آن برای هزینه‌های حسابرسی پیشاپیش صرف شود، که این به معنای هزینه اولیه از جیب تعاونگران دهک‌های پایینی به منظور هدفی است که ممکن است به نتیجه هم نرسد.

دومین مشکل این است که در بسیاری از مناطق کم‌برخوردار و مناطق مرزی ممکن است مؤسسه حسابرسی رسمی دارای مجوز وجود نداشته باشد. به عنوان مثال زنان سرپرست خانوار مشغول در یک تعاونی کوچک در استان‌های مذکور یا باید هزینه سفر به مناطق دورتر را متقبل شوند و یا علاوه بر هزینه‌های متداول حسابرسی، هزینه سنگین سفر و اقامت حسابرسان را نیز پرداخت کنند [۱].

با توجه به اینکه اعتبار حسابرسی انجام شده صرفاً برای یک سال است، اگر تعاونی‌های مشمول یعنی زنان و معلولان بخواهند دو سال پیاپی از این امکان قانونی استفاده نمایند، هزینه‌های دوبرابر باید پرداخت کنند.

۱. فصل سوم - ماده (۹) - بند «ج»: علاوه بر حمایت موضوع بند «ب» این ماده، حمایت‌های زیر در شرکت‌های تعاونی انجام خواهد گرفت:
 ۱. کمک بلاعوض و پرداخت تسهیلات قرض الحسنه برای تأمین تمام یا بخشی از آورده شرکت‌های تعاونی که اعضای آن در زمان دریافت این حمایت جزء سه دهک اول درآمدی جامعه باشند. ۲. تخفیف حق بیمه سهم کارفرما برای اعضای شاغل در هر تعاونی به میزان ۲۰ درصد. ۳. ارائه مشاوره، کمک به ارتقای بهره‌وری، آموزش کارآفرینی، مهارت، کارآموزی، به صورت رایگان. ۴. پرداخت یارانه سود تسهیلات بانکی و سایر هزینه‌های سرمایه‌گذاری اولیه برای راه‌اندازی شرکت تعاونی. ۵. کمک به انجام مطالعات، تهیه طرح، راه‌اندازی بانک اطلاعاتی، تملک و آماده‌سازی اراضی.
 ۲. فصل سوم - ماده (۹) - بند «د»: کمک به تشکیل شرکت‌های تعاونی سهامی عام و تعاونی‌های فراگیر ملی برای فقرزدایی و ایجاد و گسترش اتحادیه تعاونی تخصصی.
 ۳. عده به دست آمده از استعلام‌های کارشناسان مرکز پژوهش‌های مجلس از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و برخی تعاونگران حاصل شده است.

همان طور که مشهود است دریافت کمک بلاعوض در موارد مذکور نه تنها به صرفه نیست، بلکه اصلاً در عمل واقع هم نمی شود. به این ترتیب وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به واسطه این قانون از انجام بخشی از تکلیفش در قبال تعاونی ها بازمانده است. گاهی این تعاونی ها برای اینکه بتوانند بازار فروش فراتر از محل فعالیت خود بیابند ناچار به شرکت در نمایشگاه های ملی و فراملی می شوند. حضور در هر کدام از این نمایشگاه ها هزینه های غرفه داری، حمل و نقل، اسکان و تغذیه و بیمه را به دنبال دارد. چنانچه تعاونی ها بخواهند بخشی از این هزینه ها را از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی دریافت کنند که طبق بررسی کارشناسان مرکز پژوهش های مجلس رقمی در حدود ۱۵ میلیون تومان است، موظف به ارائه صورت حسابرسی رسمی هستند که عملاً نه تنها هیچ فایده ای برای ایشان نخواهد داشت بلکه مجبور به هزینه کرد بیشتر هم می شوند.

به این ترتیب حتی اگر قانون بودجه در هر سال منابعی را وفق ماده (۹) و ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی اختصاص دهد، در نهایت به واسطه تأکید ماده (۳۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، فایده مندی آن (به جهت بیشتر بودن هزینه حسابرسی از کمک دریافتی) برای تعاونی های مذکور از بین می رود و این تخصیص بدون رسیدن به هدف باید در پایان سال به خزانه عودت داده شود.

تا پیش از تصویب قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، دستگاه اجرایی رأساً می توانست حسابرسی کمک گیرنده را تأیید کند، اما به سبب بروز مشکلاتی در آن شیوه، قانونگذار قصد داشته است شفافیت این تخصیص ها را بیشتر نماید. با درک نگرانی قانونگذار و هم زمان برای رفع مشکل به وجود آمده با توجه به اینکه تعداد این گونه تعاونی ها چندان زیاد نیست و ارقام اختصاص یافته در کل کشور در بهترین شرایط طبق بودجه سنوات کشور، کمتر از ۱۰ میلیارد تومان بوده است، لایحه پیشنهادی با این هدف ارائه شده است تا به این ترتیب ضمن رفع مشکل به وجود آمده، هیچ گونه رانتی هم برای تعاونی های بزرگ مقیاس که توان پرداخت هزینه های حسابرسی را دارند به وجود نیورد. در واقع جامعه هدف لایحه مذکور صرفاً تعاونی های کم بر خور دار هستند که گاه به این کمک های خرد برای بقای خود نیاز دارند؛ چون بدون بازاریابی و فروش سالیانه محصولات، عملاً هیچ درآمد در خوری که بتوانند کار را ادامه دهند، در اختیار نخواهند داشت.

در یک مقایسه با موارد مشابه کمک بلاعوض در سایر دستگاه های اجرایی، باید خاطر نشان کرد که اکثر پرداخت ها از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت ورزش و جوانان و وزارت نفت نوعی پرداخت «سیاستی» است که برای توسعه موارد مورد حمایت شان صورت می گیرد، اما در خصوص پرداخت های بلاعوض وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به تعاونی ها، این کمک ها، پرداخت های «حمایتی» هستند. یعنی در موارد مشابه در سایر دستگاه ها، در غالب موارد کمک گیرنده یا با مشکل پرداخت هزینه های حسابرسی مواجه نیست یا مبلغ دریافتی، جبران کننده آن هزینه هاست. اما در خصوص تعاونی های مذکور که به مساعدت های عمومی نیازمندند و جزو اقشار آسیب پذیر هستند این قانون بسیار پرهزینه است.

لازم به یاد آوری است که براساس بند «ب» ماده (۳۱) قانون الحاق ۲، دستگاه های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری ملزم هستند با دسترسی داخلی که به سامانه مخصوص سازمان برنامه و بودجه کشور دارند، اسامی کمک گیرنده ها و مبلغ و مورد کمک بلاعوض را به وضوح ثبت کنند. خود این امر می تواند نقطه اتکایی در شفافیت این قبیل کمک های خرد به تعاونی ها محسوب شود و پذیرش لایحه مورد گفت و گور تسهیل کند.

با توجه به مباحثی که مورد بحث قرار گرفت، به نظر می رسد تصویب این لایحه می تواند ضمن رفع مشکلات تعاونی های کوچک مقیاس، به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی امکان اجرای وظایف محوله قانونی خود را بدهد. مضافاً اینکه هیچ گونه تناقضی بین لایحه پیشنهادی با قوانین مرتبط از جمله ماده (۲۷۲) قانون مالیات های مستقیم اصلاحی مصوب ۱۳۹۴/۴/۳۱، قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه ای حسابداران ذی صلاح به عنوان حسابدار رسمی مصوب ۱۳۷۲/۱۰/۲۱ و ماده (۷) اساسنامه قانونی سازمان حسابرسی مصوب ۱۳۶۶ وجود ندارد.

با توجه به اینکه در برنامه هفتم و در قانون بودجه سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ و همچنین قانون برنامه هفتم تمام دستگاه‌هایی که به‌نحوی از انجا کمک حمایتی انجام می‌دهند، ملزم شده‌اند اطلاعات‌شان را در سامانه پنجره واحد خدمات حمایتی وزارت رفاه ثبت کنند، پیشنهاد می‌شود پنجره واحد خدمات حمایتی ایرانیان وزارت رفاه در لایحه مزبور نیز استفاده شود. اما از آنجا که این مهم ممکن است تا تکمیل و دسترس پذیر شدن کامل و بی‌نقص این پنجره معلق بماند و نیز تا لغو قطعی و کامل قوانینی که حسابرسی را شرط ارائه خدمات حمایتی می‌دانند، پیشنهاد می‌شود لایحه مذکور که می‌تواند رافع مشکل هزینه‌های گزاف حسابرسی تعاونی‌های مرتبط با اقشار کم‌درآمد جهت دریافت کمک‌های بلاعوض دولتی باشد و از سوی دیگر وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی را در انجام وظایف محوله‌اش مطابق بندهای «ج» و «د» ماده (۹) قانون سیاست‌های اجرایی اصل (۴۴) قانون اساسی یاری کند و همچنین از آنجا که لایحه مذکور هیچ‌گونه تعارض و تناقضی با سایر قوانین موضوعه ندارد، تصویب آن توصیه می‌شود. تنها پیشنهاد می‌شود در متن لایحه، علاوه بر حسابرسی توسط بازرس قانونی تعاونی با تأیید وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، امکان حسابرسی توسط کارشناسان رسمی دادگستری که در حوزه حسابرسی متخصص هستند و هزینه‌های به‌مراتب کمتری نسبت به حسابرسان رسمی دریافت می‌کنند نیز فراهم شود و اختیار آن به تعاونی‌ها محول گردد. اضافه کردن حسابرسان قوه قضائیه بدان منظور است که چنانچه هماهنگی با وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به هر دلیلی برای تعاونی‌ها دشوار بود یا زمان کافی در اختیار نداشتند، بتوانند از گزینه کم‌هزینه‌تر دیگر نیز استفاده کنند. لذا پیشنهاد می‌شود در فراز پایانی تبصره پیشنهادی، عبارت: «به اختیار تعاونی‌ها یا» قبل از عبارت «توسط بازرس قانونی...» و عبارت «و یا توسط کارشناسان رسمی دادگستری که در حوزه حسابرسی متخصص هستند» در انتهای تبصره قبل از عبارت «انجام می‌شود.» افزوده شود. با توجه به نکته فوق و به جهت گویا نبودن متن تبصره مندرج در لایحه، پیشنهاد می‌شود تبصره به شکل زیر اصلاح شود:

تبصره: «رسیدگی به گردش عملیات مالی (دریافت‌ها و پرداخت‌ها) شرکت‌های تعاونی و اتحادیه‌های تعاونی و حساب‌سالیانه آنها و انطباق هزینه‌های انجام شده از سوی کمک‌گیرنده با اهداف اعلام شده توسط دستگاه اجرایی پرداخت‌کننده کمک، مشروط بر اینکه شرکت‌ها و اتحادیه‌های مزبور در فهرست اشخاص مشمول ارائه صورت‌های مالی حسابرسی شده موضوع ماده (۲۷۲) اصلاحی قانون مالیات مستقیم مصوب ۱۳۹۴ نباشند و کمک دریافتی تا سقف نصاب معاملات کوچک باشد، توسط بازرس قانونی تعاونی با تأیید وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و یا توسط کارشناسان رسمی دادگستری که در حوزه حسابرسی متخصص هستند، انجام می‌شود.»

[۱] ندیری، معصومه (۱۴۰۲)، آسیب شناسی بخش تعاون اقتصاد جمهوری اسلامی ایران، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل: ۱۹۶۷۵.

گزیده سیاستی

لایحه الحاق یک تبصره به بند «ب» ماده (۳۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مثبت ارزیابی شده و تصویب آن با افزودن برخی عبارات در فراز پایانی آن توصیه می‌شود.

